

מסורת הש"ס

(א) ר"ה (ב) כ"ב
 (ג) חמ"ט (ד) כ"ג
 (ה) כ"ד
 (ו) כ"ה
 (ז) כ"ו
 (ח) כ"ז
 (ט) כ"ח
 (י) כ"ט
 (יא) ל'
 (יב) ל"א
 (יג) ל"ב
 (יד) ל"ג
 (טו) ל"ד
 (טז) ל"ה
 (יז) ל"ו
 (יח) ל"ז
 (יט) ל"ח
 (כ) ל"ט
 (כ"א) מ'
 (כ"ב) מ"א
 (כ"ג) מ"ב
 (כ"ד) מ"ג
 (כ"ה) מ"ד
 (כ"ו) מ"ה
 (כ"ז) מ"ו
 (כ"ח) מ"ז
 (כ"ט) מ"ח
 (ל') מ"ט
 (ל"א) נ'
 (ל"ב) נ"א
 (ל"ג) נ"ב
 (ל"ד) נ"ג
 (ל"ה) נ"ד
 (ל"ו) נ"ה
 (ל"ז) נ"ו
 (ל"ח) נ"ז
 (ל"ט) נ"ח
 (מ') נ"ט
 (מ"א) ס'
 (מ"ב) ס"א
 (מ"ג) ס"ב
 (מ"ד) ס"ג
 (מ"ה) ס"ד
 (מ"ו) ס"ה
 (מ"ז) ס"ו
 (מ"ח) ס"ז
 (מ"ט) ס"ח
 (נ') ס"ט
 (נ"א) ע'
 (נ"ב) ע"א
 (נ"ג) ע"ב
 (נ"ד) ע"ג
 (נ"ה) ע"ד
 (נ"ו) ע"ה
 (נ"ז) ע"ו
 (נ"ח) ע"ז
 (נ"ט) ע"ח
 (ס') ע"ט
 (ס"א) פ'
 (ס"ב) פ"א
 (ס"ג) פ"ב
 (ס"ד) פ"ג
 (ס"ה) פ"ד
 (ס"ו) פ"ה
 (ס"ז) פ"ו
 (ס"ח) פ"ז
 (ס"ט) פ"ח
 (פ') פ"ט
 (פ"א) צ'
 (פ"ב) צ"א
 (פ"ג) צ"ב
 (פ"ד) צ"ג
 (פ"ה) צ"ד
 (פ"ו) צ"ה
 (פ"ז) צ"ו
 (פ"ח) צ"ז
 (פ"ט) צ"ח
 (צ') צ"ט
 (צ"א) ק'
 (צ"ב) ק"א
 (צ"ג) ק"ב
 (צ"ד) ק"ג
 (צ"ה) ק"ד
 (צ"ו) ק"ה
 (צ"ז) ק"ו
 (צ"ח) ק"ז
 (צ"ט) ק"ח
 (ק') ק"ט
 (ק"א) קי'
 (ק"ב) קי"א
 (ק"ג) קי"ב
 (ק"ד) קי"ג
 (ק"ה) קי"ד
 (ק"ו) קי"ה
 (ק"ז) קי"ו
 (ק"ח) קי"ז
 (ק"ט) קי"ח
 (קי') קי"ט
 (קי"א) קל'
 (קי"ב) קל"א
 (קי"ג) קל"ב
 (קי"ד) קל"ג
 (קי"ה) קל"ד
 (קי"ו) קל"ה
 (קי"ז) קל"ו
 (קי"ח) קל"ז
 (קי"ט) קל"ח
 (קל') קל"ט
 (קל"א) קלמ'
 (קל"ב) קלמ"א
 (קל"ג) קלמ"ב
 (קל"ד) קלמ"ג
 (קל"ה) קלמ"ד
 (קל"ו) קלמ"ה
 (קל"ז) קלמ"ו
 (קל"ח) קלמ"ז
 (קל"ט) קלמ"ח
 (קלמ') קלמ"ט
 (קלמ"א) קלמס'
 (קלמ"ב) קלמס"א
 (קלמ"ג) קלמס"ב
 (קלמ"ד) קלמס"ג
 (קלמ"ה) קלמס"ד
 (קלמ"ו) קלמס"ה
 (קלמ"ז) קלמס"ו
 (קלמ"ח) קלמס"ז
 (קלמ"ט) קלמס"ח
 (קלמס') קלמס"ט
 (קלמס"א) קלמספ'
 (קלמס"ב) קלמספ"א
 (קלמס"ג) קלמספ"ב
 (קלמס"ד) קלמספ"ג
 (קלמס"ה) קלמספ"ד
 (קלמס"ו) קלמספ"ה
 (קלמס"ז) קלמספ"ו
 (קלמס"ח) קלמספ"ז
 (קלמס"ט) קלמספ"ח
 (קלמספ') קלמספ"ט
 (קלמספ"א) קלמספס'
 (קלמספ"ב) קלמספס"א
 (קלמספ"ג) קלמספס"ב
 (קלמספ"ד) קלמספס"ג
 (קלמספ"ה) קלמספס"ד
 (קלמספ"ו) קלמספס"ה
 (קלמספ"ז) קלמספס"ו
 (קלמספ"ח) קלמספס"ז
 (קלמספ"ט) קלמספס"ח
 (קלמספס') קלמספס"ט
 (קלמספס"א) קלמספסמ'
 (קלמספס"ב) קלמספסמ"א
 (קלמספס"ג) קלמספסמ"ב
 (קלמספס"ד) קלמספסמ"ג
 (קלמספס"ה) קלמספסמ"ד
 (קלמספס"ו) קלמספסמ"ה
 (קלמספס"ז) קלמספסמ"ו
 (קלמספס"ח) קלמספסמ"ז
 (קלמספס"ט) קלמספסמ"ח
 (קלמספסמ') קלמספסמ"ט
 (קלמספסמ"א) קלמספסמס'
 (קלמספסמ"ב) קלמספסמס"א
 (קלמספסמ"ג) קלמספסמס"ב
 (קלמספסמ"ד) קלמספסמס"ג
 (קלמספסמ"ה) קלמספסמס"ד
 (קלמספסמ"ו) קלמספסמס"ה
 (קלמספסמ"ז) קלמספסמס"ו
 (קלמספסמ"ח) קלמספסמס"ז
 (קלמספסמ"ט) קלמספסמס"ח
 (קלמספסמס') קלמספסמס"ט
 (קלמספסמס"א) קלמספסמספ'
 (קלמספסמס"ב) קלמספסמספ"א
 (קלמספסמס"ג) קלמספסמספ"ב
 (קלמספסמס"ד) קלמספסמספ"ג
 (קלמספסמס"ה) קלמספסמספ"ד
 (קלמספסמס"ו) קלמספסמספ"ה
 (קלמספסמס"ז) קלמספסמספ"ו
 (קלמספסמס"ח) קלמספסמספ"ז
 (קלמספסמס"ט) קלמספסמספ"ח
 (קלמספסמספ') קלמספסמספ"ט
 (קלמספסמספ"א) קלמספסמספס'
 (קלמספסמספ"ב) קלמספסמספס"א
 (קלמספסמספ"ג) קלמספסמספס"ב
 (קלמספסמספ"ד) קלמספסמספס"ג
 (קלמספסמספ"ה) קלמספסמספס"ד
 (קלמספסמספ"ו) קלמספסמספס"ה
 (קלמספסמספ"ז) קלמספסמספס"ו
 (קלמספסמספ"ח) קלמספסמספס"ז
 (קלמספסמספ"ט) קלמספסמספס"ח
 (קלמספסמספס') קלמספסמספס"ט
 (קלמספסמספס"א) קלמספסמספסמ'
 (קלמספסמספס"ב) קלמספסמספסמ"א
 (קלמספסמספס"ג) קלמספסמספסמ"ב
 (קלמספסמספס"ד) קלמספסמספסמ"ג
 (קלמספסמספס"ה) קלמספסמספסמ"ד
 (קלמספסמספס"ו) קלמספסמספסמ"ה
 (קלמספסמספס"ז) קלמספסמספסמ"ו
 (קלמספסמספס"ח) קלמספסמספסמ"ז
 (קלמספסמספס"ט) קלמספסמספסמ"ח
 (קלמספסמספסמ') קלמספסמספסמ"ט
 (קלמספסמספסמ"א) קלמספסמספסמס'
 (קלמספסמספסמ"ב) קלמספסמספסמס"א
 (קלמספסמספסמ"ג) קלמספסמספסמס"ב
 (קלמספסמספסמ"ד) קלמספסמספסמס"ג
 (קלמספסמספסמ"ה) קלמספסמספסמס"ד
 (קלמספסמספסמ"ו) קלמספסמספסמס"ה
 (קלמספסמספסמ"ז) קלמספסמספסמס"ו
 (קלמספסמספסמ"ח) קלמספסמספסמס"ז
 (קלמספסמספסמ"ט) קלמספסמספסמס"ח
 (קלמספסמספסמס') קלמספסמספסמס"ט
 (קלמספסמספסמס"א) קלמספסמספסמספ'
 (קלמספסמספסמס"ב) קלמספסמספסמספ"א
 (קלמספסמספסמס"ג) קלמספסמספסמספ"ב
 (קלמספסמספסמס"ד) קלמספסמספסמספ"ג
 (קלמספסמספסמס"ה) קלמספסמספסמספ"ד
 (קלמספסמספסמס"ו) קלמספסמספסמספ"ה
 (קלמספסמספסמס"ז) קלמספסמספסמספ"ו
 (קלמספסמספסמס"ח) קלמספסמספסמספ"ז
 (קלמספסמספסמס"ט) קלמספסמספסמספ"ח
 (קלמספסמספסמספ') קלמספסמספסמספ"ט
 (קלמספסמספסמספ"א) קלמספסמספסמספס'
 (קלמספסמספסמספ"ב) קלמספסמספסמספס"א
 (קלמספסמספסמספ"ג) ק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דגמירא
שמעית ודינן: (ב) ר"ה
מסא וס' דבבל למין;
(ג) הו"ס ד"ה דן וס' או
אם היה הלוח אינו חל
לדן: (ד) ר"ה ולי לא וס'
ואם היה מומחה לבית דין
מסור לבר גרמא:

מוסף רש"י

שדורין את ישראל
שבעט. שמעוניע על פי
הנלוט (בראשית סט)
בר בר אחוה רהוב בר
אחיה. אחיה. אחיה
לחמו על ר חילי אמי של
הכ, כדמתיק אימי ומנ
ומתו ורמתי ור חילי
מכילני על דר אחי ממכר
אמי. אחיה סיכית אמי של
לחמו על ר חילי אמי
היחתי על הכ (שמואל א
אחיה ממכר נש אלה
והיחתי ממתי אימי. מתי
ונשח רחל וליה נתח
לחמו ממכר אמי על ר חילי
נשח אימי אמי ונלח
בר. ומנחל בר בר אימי בר
אחיה על חילי ממכר ובר
אחיה ממכר אמי ונשח

דן אפילו ביחיד. דכתיב (ויקרא יט) בלדק תשפט וקסבר אין כאן עירוב פרוש: דגמירנא. שמועסא^(ה) דינין מרבושי: וסבירנא. וידע דאין להוכיח ולישב טעמים מדמשי: וקטענא רשופא. מרשי גלוחא דיננא דימי ממונא ביחיד: דינסי לאו דינא. והדר דאין גלמרי: דין. דינא. ביחיד: אי הכיל ענינו.

לגמרי יולך אחריו אם לדון אם
לעשות ואם יתבונן לא תשלים: ואי
זיל שלים. ואם קבלו עטות
עליהם דאמר מר' דיינות לן דין מורה
זיל שלים ומיהו מיהדר דינא לא.
אלמא גמיר וסביר ופי לא נקט
רשותא דייני דינא ולא מהדר: יליקול
רשותא דר'יון דברשות נחת לא
משלם: מהכא לכא. מרש גלותא
(ו) לנצל למדין דינא צבצל: ומחס
לפסס. מנשיא ארץ ישראל לדון
בארץ ישראל: שטט. לטון שררה ור'
לחן רשות להפקיר דהפקר צ"ד הפקר
דמבי (פסוק י) וכל אשר לא יבא וגו'
ביצמות להאכיל דרבה (דף טז:)
מוקול. שררה ועומת: שרדים
אם העם. שים להם כח ורשות מלח
מלכי פרס: בני בניו של מלך. הלל
נשיא היה בדאמר פסחים צלנו
דברים (דף טו.) הוסיבוינא בראש
ומינוהו נשיא עליהם: דן דינא.
צבצל וטעה: אפא. לא"י לקמיה
דריי: חייא: ש"מ מהסס לכא לא
פסי. דרש רבה דר חנה רשותא
היה נקט מרש דנשיא לא"י היה
בדאמר לקמן שבמעטין בן אחי יורד
לצבל ואי: לא ומיניבו נקטנא
רשותא. ורשאי כפוף לסס: על
בבבולין. הגמטבות אחר ארץ ישראל:
חייא רשותא. דרבה בר חנה: יורה.
אשר ורשאי אמר להם דרש ר' יורה.
ולקמן [ע"פ] פריך אר' גמיר למה ליה
רשותא בהוראה: ידיו. ברשות
ויפטר מלשלם: יסיר בכבודות.
יראה צמומין ואם קבוע הוא ימירו
לשוחטו דבימותי דריי אין לבכור
תקנה עד שיפול בו מום דאחר
חוקה היה: אל יסיר. לקמן [ע"פ] מפרש
טעמא: איבא. ארץ ישראל היה
בדאמרין צבור לארבעה עשר (פסחים
דף ד.) א"ל איבוי קיים כ"י: ותנס.
אבוי דרבה: מפסי. מקוס:

יֹאמַם הִיא בִּמְוַחָה לְרִבִּים דָּן אֶפְרַיִם יִחִידִי
אִמֶּר רַב נַחֲמָן כִּגּוֹן אֲנִי דָן דִּינִי מִמוֹנוֹת בִּיחִידִי
וְכֵן אִמֶּר ר' חִיָּיא כִּגּוֹן אֲנִי דָן דִּינִי מִמוֹנוֹת
בִּיחִידִי אִיבְעִיָא לְהוּ כִּגּוֹן אֲנִי דְנִמְרִינָא
וּסְבִירָנָא וְנִקְטִינָא רִשְׁוֹתָא אֲבָל לֹא נִקְטִי
רִשְׁוֹתָא דִּינִיָּא לֹא דִינָא אוּ דִּילְכֵּמָא אֶעֱיָג דְּלֹא
נִקְטִי רִשְׁוֹתָא דִּינִיָּא דִּינָא ת"ש דִּמְר זוטָרָא
בִּרְיָה דְר"ג דָּן דִּינָא וְטַעֲמָה אֲתֵּא לְקַמְּהָ דְרַב
יוֹסֵף א"ל יָאֻם קִיבְלוּךְ עֲלֵיהּוּ לֹא תִשְׁלֵם וְאִי
לֹא זִיל שְׁלִים ש"מ כִּי לֹא נִקְטִי רִשְׁוֹתָא דִּינִיָּא
דִּינָא ש"מ אִמֶּר רַב יְהוֹי מֵאֵן דְּכַעֲי לְמִידִן
דִּינָא וְאִי טַעֲמָה מִיבְעִי לְמִיפְטָרָא לִישְׁקוּל
רִשְׁוֹתָא מִבִּי רִישׁ גְּלוּתָא וְכֵן אִמֶּר שְׂמֹאֵל
לְשְׁקוּל רִשְׁוֹתָא מִבִּי רִישׁ גְּלוּתָא הִפְשִׁיטָא
מִהֲבָא לְהֲבָא וּמִהֲתָם לְהֲתָם בִּמְהִינִי וּמִהֲבָא
לְהֲתָם גְּמִי מְהִי דְהֲבָא שְׂבִט וְהֲתָם מְחוּקָה
בְּדִתְנִיָּא לֹא יִסּוּר שְׂבִט מִיְהוּדָה אֱלוּ רֵאשִׁי
גְּלוּתִי שְׂבִכְבֵּל שְׂרוּדִין אֲתֵּי יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְטִי
וּמְחוּקָה מִבִּין רִגְלִיו אֱלוּ בְּנֵי בְּנֵי שֵׁל הֵלֵל
שְׂמִלְמִדִין תּוֹרָה בְּרִיבִים מִהֲתָם לְהֲבָא מֵאִי
ת"ש דְּרַבָּה בְּרַחֲנָה דָּן דִּינָא וְטַעֲמָה אֲתֵּא
לְקַמְּהָ דְרַבִּי חִיָּיא א"ל אִי קִיבְלוּךְ עֲלֵיהּוּ לֹא
תִשְׁלֵם וְאִי לֹא זִיל שְׁלִים וְהָא רַבָּה בְּרַחֲנָה
רִשְׁוֹתָא הוּא נִקְטִי ש"מ יְהֲתָם לְהֲבָא לֹא
מְהִינִי ש"מ וְלֹא מְהִינִי וְהָא רַבָּה בְּרַחֲנָה כִּי
הוּא מִינִצֵּי בְּהָדִי דְּבִי רִישׁ גְּלוּתָא אִמֶּר לֹא
מִינִצִּינִי נִקְטִינָא רִשְׁוֹתָא נִקְטִינָא רִשְׁוֹתָא
מֵאֲבָא מְרִי וְאֲבָא מְרִי מְרַב מְרִי חִיָּיא
וְר' חִיָּיא מְרַבִּי בְּמִלְחָמָה דְּעִלְמָא הוּא דְּאֻקִּים
לְהוּ וְכִי מֵאַחֵר דְּלֹא מְהִינִי רַבָּה בְּרַחֲנָה
רִשְׁוֹתָא דִּנְקֵט לָמָּה לִי הִלְעִיזוֹת הָעוֹמְדִים
עַל הַבְּבִלְיִין מֵאִי רִשְׁוֹתָא כִּי הוּא נָתַת
רַבָּה בְּרַחֲנָה לְכַבֵּל אִמֶּר לִיָּה רַבִּי חִיָּיא
לְרַבִּי בִּן אַחִי יוֹרֵד לְכַבֵּל יִיְהוּדָה יוֹרֵד דִּין
דִּין יִתִּיר בְּכוֹרוֹת יִתִּיר כִּי הוּא נָתַת בְּרַחֲנָה
לְכַבֵּל אִמֶּר לִיָּה רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי בִּן אַחֲוִיתִי
יוֹרֵד לְכַבֵּל יוֹרֵד יוֹרֵד דִּין דִּין יִתִּיר בְּכוֹרוֹת
אַל יִתִּיר מ"ש לְמַר דְּקָא קְרִי בִּן אַחֲוִי וּמ"ש
זֶה הִי הוּא מַעֲשָׂה וְהָאִמֶּר מִר אִיבִי וְחֲנָה וְשִׁילָא
אֲבָר אַחָא כְּרִסְלָא מִכְפְּרִי הוּא הוּא בְּרַחֲנָה
בְּרַחֲנָה דְּלֹא בְּרַחֲנָה וְאִי כְּעִיתִי אִימָא

מקום יחד מומחה קיימי ואפי' שנים נמי דנין את האדם בעל כרחו אלא דאיקרו בים דין און
הו' ב"ד חוף והא דמנן (לקמן דף גב.) זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד משמע דמדעתו אין בעל
זה אלא לפי זה אבל אם אמר שלא יבא כלל לב"ד אז אם (ו) הוא לווח ואינו רואה לדון כלל בעל
בגון אנו דנין סמוכות ביחיד. וזה דמנן מתקבץ אבות (פ"ד מה"ח) אל חביר דין יחיד שאין דין
שלא יטעה והא דלמך בגון אלא ה' היינו כלומר בגון אלא שיהיה דין אז נמי רגיל היה
ש"מ. מירם קיטערס והא דלא דלמרי לוי דינאן לן דין מורה וקשה דהם דין מלאי רגיל מהבאל ד
עשר וישלם מצינו כדמוכח לקמן (דף י.) דפרין לרבי אבהו מדן את הדיו ומוקי לה בדקבלה עילויא
ואם היה מומחה (ו) לביס פטור לכך והא לא לן דלא קבלון עליהו כלל: **דרכא** שבט והחם
בפרק מקום שנגבו (פסחים דף גא.) אבל (א) מבבבל ל"א דאין קייפין לה ערברין כומייהו (א) ואומר
דבני א"י שמיני שמי (א) דלמרי דא"י מחכירם כדלמך הבא דאיקרו חקוקים שנהלמין מורה דברים
דין הפקר עדיפי בני בצל דאיקרו שבט שרודין את העם במקל והיינו טעמא משום דראש גולה
בירושלמי: **רבה** בר גנה. גרסין דאז רבה בר גנה א"כ היה ק' בנז של מנה והבא משמע
דין חייא היה בדלקמן אלא רבה ב"ב מנה דכדולי הש"ס היה בימיו ר' יוחנן וכן בנו של מנה להבא
ולא חייא דלמך הנזכר אל הכפיה (דף גז.) כל בר מנה מסיכא: **נביא** רשות טאה
נעל רשות מרב דמי שיש לו רשות יכול ליתן רשות כענין שמיני (לקמן דף יא.) לענין דיני קנסות דמי
למיתן דיני קנסות כדלמרינן (שם) ברם וזכר אומר האיש לעזוב שנהלמא הוא בעל דיני קנסות ואפי' פ'
רבה בר מנה ובר טאה בעירו לא רבי היה ובעירו לא היה רשאי דאין ליתן רשות אלא רבי אלא אין

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ה.

ואם היה מופחה לרבים בו, פירש הקונטרס דמיון בלדק משפט וקסבר אין עירוב פרישות כמדי כאן וקסה דל"ח מקשה ליה הך ברייתא לר' אבהו דאמר שנים שדנו אין צדיקה דין ל"ה וע"ק דמשמע לפי הקונטרס דלמאן דאמי עירוב פרישות אין יכול לדון יחידי ובהו ר' יוסף ק"ל בפ' המגש (גיטין דף פא:). דבהודאות והלואות עבדינן שליחותיתא אלמא חית ליה עירוב פרישות ואפי' משמע במקום מעבדל דמר וזוטרא דלמי ליה לרב יוסף דייחד מומחה דן ואפי' יחידי ועוד מוקדמאן במקום אבל לא נקט רשומי דיימי לאו דינא משמע דסבר כר' אבהו ואפי' הכי יחיד מומחה דן לשמואל אפילו יחיד שאינו מומחה דין קיין דלמא דוקא נקט שמואל שני דרבי אבהו דלמי ליה לרב יוסף דייחד

רבינו חננאל

[illegible]

עין משפט
נר מצוה

במ"א מ"י פ"ה מהל'
 שנתדלק הלכה ח'
 סמך שני מ' טושי"מ ח"מ
 סימן ב' קע"ז: ויעין
 נהל"ה:
 ל' ב' מ"י שם מ"ו הלכה ב'
 סמך שני טושי"מ ח"מ
 סמך ב' קע"ז: ב'
 לא ב' מ"י שם ופ"ה שם
 סמך שני טושי"מ ח"מ
 סימן ב' קע"ז: ב'
 ל"ב ב' מ"י שם מ"ו הל' ב'
 סמך שני טושי"מ ח"מ
 סימן ב' קע"ז: ב'
 ל"ה ה"י שם פ"ד הלכה
 ד':
 ל"ו ו' מ"י שם ה"י ג':
 ל"ז ח' מ"י שם הלכה ד':
 ל"ח מ"י שם הלכה ח'
 ופ"ג מהל' נכסות
 הלכה א':